

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZALLÁS:

Ó-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 8 ft o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Értesítés.

Az erdélyi Muzem-egylet igazgató választmánya első kötelességének tartván az országos Muzemra tett ajánlatok begyűjtését, a t. egylettágok könnyebbségére az ország egyes vidékein az adományok átvételére, ideiglenes megnyugtására és beszolgáltatására, továbbá az egyszerre be nem fizetendő ajánlatok biztosítására kotelevények aláírására felhatalmazta és megbizta a következő hazafiakat:

M. Antos Ferencz Rétyen, t. Anóander Antal Avábrásán, t. Árkosi Lajos Tovisen, t. Bab János Kolozsvárt, t. Bartha Sámuel Sz.-Somlyón, mlt. Beldi István Kolozsvárt, mlt. Benedikt Albert V.-Hunyadon, t. Benkő Elek Csucson, mlt. Bíró Miklós Beszterczen, mlt. Boér Antal Bádogon, t. Borosnyai László Szolnokon, t. Farkas József Déván, t. Fekete Károly Déván, t. Fekete Mihály Pesten, t. Ferencz József Kolozsvárt, t. Filker Ferencz Kolozsvárt, t. Fogarasi Sámuel V.-Gálfalván, t. Foszto Ferencz N.-Enyeden, mlt. Hilbi Gál János Seebenben, t. Gál Péter Kájában, t. Geréb Elek Csicsón, t. Gothard József Kolozsvárt, t. Guthy László Munkácsen, mlt. Gyárfás Domokos Kolozsvárt, n. gr. Gyulai Lajos Pesten, n. if. gr. Haller György Ugrán, gróf Haller Ignác Kerekő-Szent-Pálon, mlt. Henter János Sz.-Udvarhelyt, t. Hersényi Samu Seebenben, t. Horváth Pius Kolozsvárt, mlt. Hauchard József Parajdon, t. Huberth Iván Sz.-Somlyón, t. Istvánffy József Seebenben, t. Jakab Bogdán Szamosujváron, t. Jakab Elek Kolozsvárt, t. Előd Jakab György Fogarason, t. Jakab Simon Pokán, mlt. Janka Lajos Bécsben, báró Józsika Géza Branyicskán, gr. Kálnoki Dénes Baróthon, t. Kasza Dániel N.-Enyeden, t. Kazinczy Gábor Bánhidán, báró Kemény György Kolozsvárt, mlt. Kende Kanut Szathmáron, mlt. Keserő Mózes K.-Fehérvárt, mlt. Kirinyi Lajos Brádon, t. Korbuly Bogdán N.-Bányán, t. Korbuly Gergely Kolozsvárt, gr. Kornis Gábor Somkerekben, mlt. nagyajtai Kovács István Beszterczen, t. Kovács Sámuel M.-Vásárhelyt, t. Kovács Sándor F.-Szántón, t. Ladányi Sándor Kolozsvárt, mlt. László József Balánbányán, t. Lázár János Krasznán, gróf Lázár Kálmán Benczenczen, t. Lázár Mihály Kézdi-Vásárhelyt, gr. Lázár Miklós Kolozsvárt, gr. Lázár Mór Megyesfalván, mlt. Makrai László V.-Udvarhelyt, mlt. Mara Lőrincz Felső-Szálláspatakon, t. Mihályi Károly N.-Enyeden, t. Mikó Antal Csik-Zsogodon, t. Mikó Mihály Gy.-Atfalun, t. id. Mohai Sándor M.-Igen, t. Nagy Ferencz Kolozsvárt, t. Nagy Lajos Sz.-Keresztúron, t. Nagy Miklós Tordán, mlt. Kebedi Nagy Sámuel M.-Vásárhelyt, t. Ötvös Ágoston K.-Fehérvárt, mlt. Pál Imre Alvinczen, t. Pálfi Mihály Gagyón, mlt. Papfalvi Szi-

lárd Balázsfalván, mlt. Pataki József Dézen, mlt. Peteri Sándor Dicső-Szent-Mártonon, t. Pogány Károly B.-Hunyadon, t. Puskás Ferencz Ditrón, t. if. Róth Pál Dézen, t. Sándor János M.-Vásárhelyt, t. Solymosi Károly Sz.-Udvarhelyt, tisz. Sombori István M.-Vásárhelyt, t. Száva Farkas M.-Vásárhelyt, t. Szentiványi György s. Szentiványon, t. Szentkirályi Gábor M.-Koczkon, mlt. Szentkirályi Zsigmond Zalahánán, t. Szentmihályi Béla Tordán, t. Szilágyi Sándor N.-Körösön, t. Szilágyi Zsigmond Kopádon, mlt. Szilvási Miklós Kolozsvárt, t. Szöcs Sámuel Dézen, t. Takács János Kolozsvárt, mlt. Tisza László Geszten, mlt. Torma Károly Csicsó-Keresztúrt, t. Török Antal Kolozsvárt, t. Tóth Lőrincz Pesten, mlt. Ugron László Sz.-Udvarhelyt, mlt. Ugron Zsigmond Sz.-Udvarhelyt, t. Vajda Győző Debreczenben, mlt. Vajda Simon Brassóban, tisz. Válya Elek Kentelekán, t. Vancza József Abrudbányán, t. Váradi László Déván, mlt. Veres Márton Rézbányán, t. Veres Sándor Kolozson, főtiszt. Veszely Károly K.-Fehérváron, mlt. Zudor Elek M.-Sülyén, mlt. Zudor Károly Sz.-Földváron.

Sziveskedjenek a t. cz. egylettágok adományait a hazafiaknak átadni, a kiknek a választmány elegendő számú nyomtatott kotelevénymintákat is küldött kimerítő utasítással, azok betöltésére. A végleges nyugtákat a választmány a küldemények beérkezése után azonnal, a tagsági okleveleket pedig mielőlt megkészsülnek, meg fogja küldeni a t. cz. egylettágoknak. Kolozsvárt, jan. 8. 1860. Finály Henrik egyleti titkár.

(D) Szemle. Midőn tavaly az olaszkérdés véresebb következményeit az európai diplomácia congressus után akarta megelőzni, e czélnek nem állott semmi útjában, mint az európai kormányoknak Ausztria irányában nem kedvező hangulata.

A diplomáciai előegyezkedések meggyőzték az ausztriai kormányt arról, hogy azon elvek irányában, melyeket szemben Olaszországgal képviselt, egy jelentékenyebb hatalmasság sem viseltetik rokonszenvvel; s ha Angliában az akkor még kormány élén álló tory párt buzgótt is Ausztria teljes integritása mellett: reá a közvélemény oly erős nyomást gyakorolt, hogy saját rokonszenvét éppen nem érvényesíthető, sőt kénytelen volt a kormány gyepőjét oly egyéniségeknek adni át, kik Olaszország felszabadulása iránt ismert rokonszenvvel viseltettek.

E helyzetben Ausztriának nem lehetett más teendője, mint vagy feladni mindazon elveket, melyeket az olasz kérdésben képviselt s így elfogadni a congressust, s annak kifejtendő nézeteit, vagy pedig oda dobni a harci keztyűt, s a hadszerecsenre bízni a háború kimenetelét Ausztria az utolsó választotta. A had szerencsése nem kedvezett neki, sőt perczenkint nagyobb bonyodalommal fenyegette; de ezen perczben a béke angyala vigasztalólag mosolygott. A villafrancai béke oly ígéreteken alapult, melyek által Ausztria ha Lombardia jobb részének elvesztése árán is, de elvét megőrizni remélhetette.

Ezen elv az volt, hogy a népeknek nincsen joguk saját sorsukról rendelkezni, s törvényes dynastiáikat suveraini jogukból kiforgatni semmi esetre.

A villafrancai békeelőzményekben ki levén mondva, hogy az olasz elűzött fejedelmek országaikba visszatérjen k; ezzel azon elv is elismerve lenni látszott, hogy tehát őket a nép trónjuktól meg nem foszthatta.

Igy egész világ előtt feltűnt azon perczekben Ausztria fényes elvi diadala, vert csaták után; s sokan gúnyolták Napoleont, ki annyi vér árán, politikai vereséget szenvedett, midőn békeje által visszajuttatta Olaszországot azon állapotba, mely ellen néhány hó előtt ő maga háborút kezdett.

De Napoleon rejtélyes politikájáról a gúny nyilai visszapaillantak; mert csak hamar kitűnt, hogy a herczegek visszaterése csak egy megfajthetetlen problémának marad. Ő eltűrt a békeelőzményekben egy frásist, melynek midőn kivételéről szó nem volt, kivételensége az előrelátó diplomata előtt már akkor tisztán állhatott.

Igy történhetett, hogy Ausztria a diplomáciai téren még kevesebb sikert arathatott, hol minden fölmerült kérdés az ő hátrányára ütött ki, a minő p. o. a lombardiai adósság átvétele, s a határkérdés Tyrol fölött. Mindezekből kitűnik, hogy Napoleon éppen akkor tett legnyomóbb lépést elve átvételére, midőn azt állította, hogy az európai nagy hatalmak nyomása miatt kénytelen programja egy részét feladni, és midőn őt az európai nagy hatalmak coalitiója fenyegette, éppen akkor tett az olasz kérdés új alakú bonyolításával egy oly fontos sakkvonást, mely a nagy hatalmakat az olasz kérdésben éppen saját céljai szerint hangolta.

A herczegek nem mentek vissza trónjaikra, sőt a legújabb la Guéronniere-féle rőpirat sugalmazott volta által a pápa azon földterületek fölötti uralma is kérdés alatt áll, melyeket a múlt évig Ausztria saját fegyveresével fedezett s tartott, a pápa iránti hűség kényszerült ségében. A legatiónak ma külön kormány alatt állanak, a pápáról többé nem tudnak. Modena, Parma, Toscana mind egy közös hatalomnak engedelmeskednek, uralkodók kizsorigatva hatalmi állásukból; tehát Olaszország függetlensége ha nem is éppen az Adriáig, de a legnagyobb területen már tényleg vált, oly tényleg, melyet formulázandó alakjában elméletileg már minden európai nagyhatalom elismer.

Tehát szinte minden teljesülhet mit Napoleon akar — azon esetre ha a congressus a létező tényre megegyezést adandja.

És vajon bizhatik-e Ausztria, hogy a congressus e tényleg Ausztriára nézve kedvezőtlen még függőkérdést az ő részére döntendi el.

Ez a kérdés az európai napi sajtó magatartásából következtetve, éppen nem bizat kedvező megoldással. Az angol sajtóban egy hang sincs többé az olasz kérdés kifejlése ellen, sőt az ismert korszaki rőpiratot éppen az angol s francia kor-

BORONKAI MARGIT.

Történeti regény.

(Folytatás.)

Tóti Janku átvette a levelet, azonban nem mellőzte el kérdést intézni a várparancsnokához, ha valjon azon hivatás össze van kötve az álgukú dörgésével és a löpországgal, mert ez a hang és illat az, mivel az ő természeté soha meg nem barátkozhatott, és igen boldognak érezné magát, ha ilyen dolgokkal soha semmi köze nem volna.

A várparancsnok elnevette magát, jó kedélyben levén győzelme által, s biztosítá a vadat, hogy lelki elhivatása szerinti alkalmazást nyerend.

II.

Az ostrom napjának estéjén nagyszámú nemes érkezett le a felvidékről, fegyverezetten, hadikészülettel ellátva.

Közöttük látjuk a tekintélyes Borbély György társaságában Boronkait s Horváth Jánost, e két utóbbit leányával együtt, kik külön kocsin jövének a várostomot megtekinteni.

Margit egy kissé halványabb volt a szoktnál, látszott arcáról hogy az utóbbi napokban egy titkos lelki epedésnek adta át magát; de ép és szenvedést el nem áruló arcvonásai egyszersmind azt mutatták, hogy a lelki vihar már elhűzött látáhatáról, s csak a duló viharok halvány utónymai tűnhettek fel még a legfigyelmesebb szem előtt is.

A nemzet általános reménye és lelkesedése felvillanyozta a társadalom minden rétegét, s az ébredő hazafias örm és remények mellett a gyűlölet vastag árnyéka esett mindazoknak emlékére, kik az ellenséges zászlók alatt küzdöttek. Margit szívében a mi ez alatt véghez ment, éppen a kor szenvedélyeinek s reményeinek befolyása által, az nem egy vesztett vagy felalozott szerelem utófalma, de egy mélyen titkolt önvád volt az

oly gondatlanul elfogadott érzelmekért. Az emlékezet bűntudata nyomta őt, habár fiatal gondatlanságában kereste a mnót okokat. Nagy hatással volt megnyugtatóására a vigasztalására Horvát Anna, a szelíd nemes lélek, ki Jármy iránti nagy vonzalmában Margitot mindenestire Jármyhoz méltónak akarta tudni.

Székyel Mózeset a stikertelen ostrom nagyon lehangolva, a vár vivására, újabb terve lön Fejérvár mellőzésével egyenesen Szamosujvár alá nyomulni, ott Bástát a fő erőt törni meg.

Midőn Borbélyék a fővezér sátorában látogatást tettek, közlél velők tervét, de Borbély határozottan ellenzél, hogy akkora ellenséges erő hátuk megett hagyassék, mekkora Fejérvárott, Szász-Sebesben s más apróbb erősségekben szétszóra volt.

— Fejérvár kulcsa Erdélynek, monda ő, mig e várat nem bírjuk, Erdély népének ügyünk iránti lelkesültségét nem remélhetjük. Félben hagyni az ostromot annyi, mint a megyéket s székeleységet kobácsással kergetni Bástá zászlója alá. Várnunk kell itt, s felszólítunk újra Spinosát a feladásra. Mig mi e téren mulatunk, a környékbeli apró várakat meghódítjuk. Spinosza kifogy élelemszereiből, ki vizéből, mert a várbeli kútak sergét ki nem tarthatják, az Ompoly pedig a vártól négy száz, a Maros ezer lépés távolságra folyván, mi a társasággal elzavarjuk mindkét folyó használatától a várőrizetét. Azt is tudjuk, hogy az ostrom elfogadására a várbeliek nincsenek a szükségességekkel ellátva. Az ország kipusztult, s nincsen honnan megtöltsék magtáiraikat. Főllépéstek olyan volt reájok nézve mint a véletlen villámütés, melyre éppen nem számíttva, a fenyegető tűz az oltásra szükséges készletek teljes hiányában csapott össze fejük felett. Az első csatákban is már a csatározó idegenek nejei is kénytelenek voltak a harcba keveredni, hogy a támadást visszanyomhassák. Előltük a vidék a haza segéd ereje el van zárva általunk, míg hozzánk az elkeseredett országból naponként újabb erő

csatlakozik. Sergők fogyni fog golyóink és az éhség által egyaránt, s előbb utóbb megtörik Spinosza makacssága, mialatt mi a közel fekvő apróbb erődöket meghódítva, s az uralmuk alatt álló népséget felfegyverezve, gyengítjük az ellenséges serget, s erősítjük magunkot hogy Basta ellen sikerrel szállhassunk a harcai síkra.

Ily s hasonló tervek reá bírták Székely Mózeset, újból föl hívni Spinosát az önfeladásra, s végesetben a várat éhséggel venni meg.

Jármy a mint Farkas Miklós csestéről határozott tudomást vett, igen busan, leverten ült hadi sátorában, baráti fájdalomnak első befolyása alatt észbe sem jutott az elhunyt hős reá bizott titka.

Végre elővette a levelet, feltöré s következő sorokat olvasá:

Barátom! esküit tettem egy angyali teremtménynek, kedves Annácskának, hogy reám bízott titkát élve el nem árulandom. Eskümet nem szegem meg, ha e titkot előtéd feltárom, most, midőn már halva vagyok, tán boldogabb egy szebb hazában, mint a földön valék.

Annát irántami hajlamában korábbi érzelem gátolá. Láttam hogy ő szível, de nem szeret. Eszedetlem őszinteségeért, s ő nekem titkát megvallá, mit szóadásom szerint élve elhuntnom nem volt szabad. Most meghaltam, most tudhatod Jármy: hogy Anna téged szeret.

En boldogtalan voltam, mert Anna más szeretett, te boldogtalan vagy, mert más szeretsz, s nem őt. Oly nemes lélek pedig, mint Anna, nines több a világon. Ő is boldogtalan mert téged Margit szer. Köztetek csak én vagyok boldog, mert hazám és szerelmemért halhattam meg, úgy a mint leltem kívánta, csapatom élén, talán a vár falon.

Miklós! ha valaha Margitban csalódom, a mit hidegebben bírálól leltem megtörténhetők nek vall, — hajolj Annához, imádd őt, mert jelleméhez nem fér csak képzelete is annak hogy csalódhass benne.

Isten veled!

Ha barátod holttemeit az elvérzett harcfiak közt fölled — asság egy sirt számomra.

Viraszcon fölöttem egy kö e szavakkal: „Hazámért, szerelmemért kéj volt halálom.”

Egy pár köny gördült ki Jármy szeméből. Gyorsan letörle azokat, s szólt:

— Minő ellágyulása ez szívemnek, hisz ő nem szánadobb mint én; élni vagy halni — mindegy!

Csakhamar tudomására jött Boronkay megérkezése. Előltalálta őt, s együtt mentek a külvárosba Kálmándyhoz, hová a hölgyek szálla voltak.

A kellemes leánykák barátság szeretettel futának Jármy elébe, s mintán Menyhértől, Jármy Endréről s Farkas Miklósról kérdezősködtek, el kelle beszélnie a mai ostromot.

Anna igen elszomorodott azon értesítésre, hogy Farkas Miklós heves viadala közben elfogott. Jármy elév óvatoss volt csak is ennyit tudatni a kedves hölgyel, kinek Farkas Miklós irányábani nemes barátságát ismeré, s ez okból helyesnek és ildomosnak vélte apránként készíteni el őt azon gondolatra, hogy a hazafiságáról s hősiességéről egyaránt ismert és becsült fiatal többé nines az élők között. Anna még csak e hirt is feltűnő aggodalommal fogadta.

— Mi lesz sorsa ott azon vérengzők kezei közt. Oh Jármy! nem lehetne-e őt kivátanunk? kérdé a szép gyermek fájdalmas részvéttel.

— Reményilem, Spinosza elébb utóbb kényszerítve lesz az önmegadásra. Akkor sértetlenül visszaadja foglyainkat. Addig is megkísértjük a szerencsét, szólt Jármy, igyekezőn ez által enyhíteni a kedves hölgy feltűnő aggodalmát.

Az est elborítá a völgyet, Jármy minden alkalmat elzárta, mely által Farkas halálának híre, Anna tudomására juthatott volna. Apránként akarta részvevő lelkét a gyszáhr megbirásán elkészíteni.

Künn ezalatt kemény tavaszi szelek fut-

mányok közti kapcsolatok megszüntetésére célzottan hiszi mindenkinek. Oroszország magatartását mély titok leplezi ugyan, de az olasz ügy iránti rokonszenvét már elégszer elárulta; ha pedig a porosz lapokat nézzük, látjuk, hogy ott egy egészen elkülönült magatartás mutatkozik: a hivatalos és a liberális lapok a mint látszik ellenségei Ausztriának; ellenségei a liberális lapok Franciaországnak is, a kormánylapok az utóbbi iránt tartózkodóbbak, függőbbek mutatkoznak.

Ily helyzetben mit lehet várni a congressustól, úgy Ausztriának mint a pápának? Többet-e mint ha congressus nem lesz, és az olasz kérdés miatt újra gyul a harcok tüze, vagy pedig ha e kérdés magára hagyatik, hogy önmagát nöjje ki vagy emészsze föl?

Egy sajátságos alternatíva áll itt kérdésben: melyik jobb: bókés uton-e vagy fegyverrel mondassék ki véglegesen Olaszország függetlensége?

E kérdés szerfölött nehéz; de úgy látszik az ausztriai kabinet el van határozva nem bocsátani kardra a kérdést.

Ausztriában az idén ujonczozás nem lesz; a hadkészülődésnek semmi nyoma nem látszik; s szinte kérdésbe teszi az észlelődd figyelm: vajon a diplomatai függönyök megett nem másint alakulnak a vélemények, mint a hogy azokat a napi sajtó tükrözteti?

De e kérdést nagyon bonyolítja azon körülmény, hogy újabb-újabb akadályok miatt a congressus határnapja minél tovább halad; s azalatt nagy események forronganak a közvéleményben.

Látszólag béke van, de tetteleg nincs benne bizalom; eléggé tanúsítja ezt Napoleon új-évi beszéde is, melyben a békének csak annyiban ígér jövőt, a mennyiben az tőle függ.

Hogy béke lehessen, erre nézve vagy a congressusnak oly közvetítő eszmét kell kitalálnia, mely úgy a francia mint az osztrák eszméknek az olasz ügyben némi elégtételt adhasson; de épp ez a kettő oly ellentétben áll egymással, hogy a közvetítés lehetlenné látszik; vagy pedig annak kell történni, hogy Ausztria feladja azon nézeteit, melyekkel az olasz fejedelmek és a pápa jogait támogatja; ez pedig azért nehéz, mert így Ausztria a villafrankai békeelőzmények semmi kilitásait sem nyerte meg; s csatáját teljesen elveszté.

Ily helyzetben mit várhatni a congressustól?

Eppen nem csodálkozunk, ha annak határnapja minél tovább halad, sőt az sem okozhatna meglepetést, ha a kérdések további bonyolódása a congressust magát épp oly lehetlenné tenné, a mint ez tavaly történt.

A történelem gyakran igen kis időközökben is ismétli önmagát.

Immediat bizottmány. Ezen czim alatt a Pesti Napló mult évi legutolsó számaiban egy nagy fontosságú cikksorozatot kezdett, Lónyay Menyhért aláírással. Az ezen cikksorozaton átmúló alapos nézetek, valamint országunk közvéleménye nevében is mindig aláírást állítanak, melyek közt a bizottmányok mozognak szabad, „holott mindenki azt hitte hogy e bizottmány hatásköré széles kiterjedésű leand, miután ennek a pénzügyi baj valódi okát kellett volna kimutatni, hogy azon segítve lehessen. Azonban — írja az író — megvalljuk, nem értjük, hogy miután mindenki előtt tudva van, hogy — ha a pénzügyminiszterium ez-élt 10 évvel — midőn még az állam javai s vasutai el nem adat- tak, az államot ezer millióval kevesebb adósság terhelte; midőn

még sok vidék ép adózási képességgel bírt, nem volt képes az egyensúlyt, az ezüst forgalmat és a pénzvilág bizalmát helyre állítani: miképp lehet egy ily immediat bizottmány tevékenységét úgy korvonalozni, hogy javaslattelei azon nyomon foroghatnak, melyet a mult évizet alatt az államkormány oly kevéssé örvendeztető eredményre követt?!

Miután az elnöki beszéd szerint nem lehet az adó leszállítását, vagy a kiadások kevesztését vélemezni, egyedül az adó beszédes és a kataszter nyilvántartása költségeinél magát előadó 3,150,000 frtnyi meggazdálkodás feletti tervezet körül nyilatkozhatnak, csak arra nézve nyilatkozhatnak a bizottmány, vajon a mostani kataszter csak kijavítások vagy átalakítások? Átalakítás esetében a parcella kataszter helyett ne állítások fel érték kataszter? és végre ha jövőre nézve állandó vagy változó legyen a kataszter?

Miután így az író ezen bizottmány hatáskörének csekélyváltat kiemeli, kérdésbe teszi: ha valon itt a 10 év óta gyakorolt adó kétszerezés megfelelő az adóképeségnek? Téves eszmének tartja író az adóemelés szöszölőinél az angol, francia, holland adóemeléskoraságok mérni Ausztria adóját, míg ama nemzetek ha adózik, magok a hitelezők, s a kamatok milliói az országban maradnak, kereskedések is activ, s nemzetgazdaságuk, iparuk kifejlődve, míg Ausztriából évenként temérdek millió vándorol ki a külföldön lévő állampapírok kamatai- ra, míg a kereskedés évek óta számos milliókkal passiv áll. Tehát nem a kiadásokhoz kell mérni az adót, hanem az adózási képességhez, s e szerint szabályozni a kiadásokat.

Ezeket író előre bocsátja egy II-dik és III-dik cikkében az „Ausztria“ című felhívatalos lap egy e tárgyú cikke alkalmából következőleg elemezi e nagy fontosságú kérdést.

Az „Ausztria“ nevezetű bécsi lapnak — mely a pénzügyi miniszter közlönye — a földadó reformja fölött irt cikkében, következők az alponalak:

Legelőbb is bevallja, hogy az eddigi földadókataszter — mely az egyes birtokrészeket (parcellák) kiszámított jövedelmén alapszik — igen hosszadalmas munkát. Ezt egyébiránt a tapasztalat is bizonyítja; mert több mint 30 év alatt e munkát csak 3956 négyzöld mértföldre készültetett el tökéletesen szabályszerűleg, míg 7042 mőrföld hátra van.

Bevallja, hogy igen költséges munkát, mert az eddigi munkát már 38 millióba került; ha pedig nemcsak a kiadott pénz, hanem annak kamatait annyi években keresztül vesszük: úgy valóban drága munka.

Bevallja végre, hogy igen tökéletlen, s a czélnak, — i. hogy a földadó lehetőleg a tiszta jövedelmre fektetessék — semmikép meg nem felel, sőt ezen hosszadalmas és költséges munkát alapján a legnagyobb egyenetlenségek támadtak a földadó fizetésében.

Elismeri, hogy ezen bajt már régen belátván az államkormányzat, az egyenetlenség az által kívánt segíteni, hogy a katasztrális tisztja jövedelmét megtartja ugyan: de a földadó százalékát — már évek előtt — különbözőleg szabta meg, mint p. a velenczei tartományokban 38.38, a német örökös tartományokban 21%, Magyarországon 16, és Erdélyben 10 százalék egyenes adót határozott a kiszámított tisztajövedelem után. Azonban ezen nagyban javítás — mely leginkább az államjövödelm nevelésére volt irányozva — azon szomorú következtetést eredményez, hogy midőn még vannak vidékek, hol a jelenlegi adó a tiszta jövedelem merseket részét terheli: másutt ott ugyis, majdnem annyira elviselhetlen, hogy minden adóemelés lehetlenné válik.

Az új javaslat czéja egy új kidolgozandó kulcs szerint a terhet egyenlőbben elosztani, és ez által az állampénzügyre nézve a földadó nevelését lehetővé tenni.

Ezen új adóalapot feltalálni véli a javaslat az által, ha a tiszta jövedelmi tökéletlen és hiányos kiszámítás alapján kulcs- tól eltérve, a földbirtokra nézve egy érték-kataszter hozatnék be, mely nem a jövedelmre, de a birtok értékére alapították. Feltalálni véli pedig, s gyorsan és célszerűen életbe léptetni hiszi ezen új adó-alapot, ha az egyes vidékeken a legközelebbi évek alatt történt eladások és haszonbéri szerződések alapján fogna meghatározatni a birtok értéke; és ezen feltalálód tökéletnek 4 százaléka, továbbá ehhez hozzáadva a jelenlegi adóösszeget: ezen két összeesített szám fogna adni azon jövedelmet, mely az új adókulcs alapján szolgálna. A földérték kiszámítás alapjául a vidékbéli közép paraszt-gazdaságoknál előforduló eladási és haszonbéri tételek fogának felvéteni.

Például, ha egy vidéken megállapított, mennyi az eladási értéke egy hold bizonyos osztályú földnek, p. 100 frt; ennek 4%-je tesz 4 forintot, ehhez hozzáadva eddigi földadóját, p. 1 forintot; jövőre lesz az adóalapul felvett jövedelm 5 forint, és katasztrális értéke egy holdnak a 4%-tökésítés mellett 125 forint. Ez alap 20 évig ugyan állandónak mondatik ki, s azon időköz után fogna csak igazítás alá vétetni: de az államkormányzat 5 évről 5 évre határozza meg, mennyi adót kell fizetni egy-egy igazgatási körületnek, és az vettelnék ki ezen kulcs szerint a birtokosokra.

A jövedelmi adó fejében eddig kivettelt harmadpótlék — Dittelt-Zuschlag — helyett, ezenkívül az érték utáni annak megfelelő aránylagos adó fogna meg kivettetni.

Ezenyit vehetünk ki lényegileg az „Ausztria“ hosszadalmas cikkéből, melyek ha telve vannak is nemzetgazdasági és pénzügyi nem mindenben alapos, de ügyesen összeállított okoskodásokkal: szabatoság és világos könnyen érthető előadás belyegét magukon nem igen viselik.

Midőn fenntartjuk magunknak az „Ausztria“ által felállított adózási és nemzetgazdasági elvekre visszamenni, s azok alaposágát vitatás alá venni: lássuk, minő várható eredmény állana elő ezen új adóalap felállításánál, és mik lehetnek ennek gyakorlati következtetései.

Olvasóink közül mind azok, kik birtokosok, elevenen fog- nak emlékezni: mily nagy munka tétellett több éven keresztül hazánkban az adóképleg, s később ennek igazítása körül? hány tisztviselő volt elfoglalva, mennyi költségbe került nemcsak az államnak, de egyes községeknek is ezen hosszadalmas — részletes — és mégis oly annyira tökéletlen munkát? Hogy mennyire tökéletlen és czéltelenségtel volt: azt érezte mindaz, ki több helyütt birt, vagy más vidékekeni eljárást s az eredményt egybe hasonlítá. Ez már a munkát alatt kézzelfogható volt előttünk. S most az „Ausztria“ maga bevallja eredménytelenséget. Ez eredménytelenség magvát egyrészt már az utasítások és szabályok viselik magokban, melyek a viszonyok kellő ismerete nélkül adtak, másrészt a vidékek, s annak viszonyaival rendesen egészen ismeretlen felügyelők és bizto- ok egyéni felfogása, hajlama és jóakarataitól függően az alkalmazás: ez is okozá az igen nagy különbségeket. Így gyakran egy fel- ügyelő vagy biztos tulbuzgósága miatt — lehet mondani — egész vidék is oly aránytalanul nagy adót fizet, hogy mióta az adókulcs felállításától: a vidék napról napra szegényedik, s az adó máris csak executio utján hajtható be; másutt ellenben a jövedelem kiszámításában az illető tisztviselő a tulcsigázáson nem töre- kedvén: az előbbi gyakran határos vidékhez képest az adó könnyebben elviselhető.

A későbbi kiigazítások ezen különbségeket korántsem egyenlítik ki, sőt a kiigazítás rendesen csak adóemeléssel járt, mert az illető tisztviselők főlegymele leginkább erre várt in- tézve, s már többször helyen tartott értekezletekben határozatott meg az emelés, olyankor által, ki a helyi viszonyok ismerete nélkül egyedül az irrott tökéletlen adatokból ítéltettek. A viz- gálatok, felülvizsgálatok, igazítások annyira megváltoztatták az

ak, melyeknek moraja a hölgyeket folytonos remélletben tartá. Ők a vihar zajában csata- zajt képzelének. Gyakran az ablakhoz szala- dott Margit s aggalommal szolt:

— Miklós! fegyverzőrejt hallok! vajjon nem rontott e ki a várból Spinosza? Ők most bősztültek, ha erőt vesznek a városban, mind- nyájunkat kardra hányanak.

— Miért is jöttünk ide? mi gyönyörűnk van a vérontásban? szolt Susan Anna.

— Legyetek nyugton, szolt Jármy. Spino- sa ugy eltorlaszolta a várkapukat előttünk, hogy maga sem tud már kitörni azokon. Kül- önben is ő nem fog kísértetni nyílt csatát, ez oly oktalanság volna tőle, mint önként felá- dozni fegyvereseit. Ő erős benn a várerőd fal- lai által védve, midőn így ellene nagy szá- mu tatárainknak mi hasznát sem vesszük, kik rövidebb utnak látnak ide Krimitát, mint ama kísértő a várfa lak tövétől a tetőig; ám tenné Spinosza azon eszélytelenséget, hogy fegyverei- seit hozza ki a falak közül, akkor egyedül a tatárság képes volna megsemmisíteni egész haderejét. Sokkal eszélyesebb vezérnek ne- tatatta ő már magát hogy sem ezt jól be ne lássa, és így az ő kirohanásától, a mit mi igen igen óhajtanánk, legkisebb aggodalma- tok sem lehet kedvesim.

Alig végzé szavait Jármy, egyszerre a város minden harangjait kezdeték félre verni. Irtózatos lármá, riadó dobörgés, üvöltő lovak robajja, s fegyverzőrejt riasztá föl a várost.

Nyugotra vörösödni kezdett az ég. Óriás lángok emelkedének a város épületein.

Spinosza gyújtatá föl a várost, hogy ez- által is bosszút álljon a városi nép hűtlensé- geért és elpártolásaért.

A szél által élesztett láng gátolatlan se- bességgel terjedett el a városban, s már oly közel volt a tűzvész Kálmándy házához, hogy Jármynek alig volt ideje befogatni, s a hől- gyeket a kocsiira fölültetni.

— Menjünk vissza Enyedre, szolt Jármy, e borzadalmas hely nem nektek való. Hagy- játok a férfiakra a harez viszontagságait, s

míg mi küzdeni fogunk, ti a haza biztosabb pontjain diadalmunkért és éretünk imádko- za, kössetek koszorut azoknak fűrtjeire, ki- ket a győzelmes nemzet zászlóival haza segít a szerencse.

A lányok s a nevelőnő megrémülve kö- vették Jármyt, ki néhány lovását az uton előlálva, velők a haladó kocsit körül fogat- ta, nehogy a tűzvész között prédáló tatárok, s más fegyveresek, valamely bántalommal il- lessék őket. Egy áttutazás, harezitűzében égő város között, főként nőkre nézve mindig bor- zadalmas. Eszeveszett, káromkodó jajgató dű- hős népség, mindenüket veszített szerencsétle- nek, anya után jajveszékelve kiáltozó árva gyermekek, összezsavarodva a szabadon bo- csátott s elvadultan száguldozó barnokkal to- longanak mintegy vihartól ütve egymásra; megrémült népség, elvadult s mámoros fegy- veresek kapaszoknak a kocsiakra, hogy gyak- ran terhők alatt összetörök az, s senki sem menekülhet. Elvész a hatalom szava, el a te- kintély hatalma a közös felháborodásban; min- den ember és állat csak magára gondol, sőt magára sem mindig, hanem eszeveszetten sza- lad a nélkül hogy tudná hová, s cselekszik anélkül hogy tudná mit akar? Belé gondol- va magunkat e helyzetbe könnyen felfoghat- juk, hogy hölgyeink a védő fegyveresek közt sem haladtak rózsauton.

Végre csakugyan szerencsésen kimenekül- tek az égő város közül. Útjuk a vár alatt vitte el őket, melynek sötét falai az égő vá- ros lángjaitól rémesen voltak fölvilágítva.

Anna kihajolva kocsijából, mclán andal- gott a várra, mely a lobogó lángok tűzfényé- vel mintegy légben függő rém építmény resz- ketni látszott.

Egyszerre rémülve sikoltott fel a leánya, mintha kigyó marta volna meg, s kezeivel ijedve takarta el szemét.

— Mi lelt kedves Annám? kérdé gyön- géden Jármy.

— Álljunk meg — álljunk meg, ah iste- nem! állítsd meg a lovakat, szolt a lány reszkette, minden tagjaiban.

Jármy a kocsiira rivall, s a lovakat meg- álltá.

— Ah! szolt Margit, reánk lönek a várból.

— Jöjj, Jöjj! szolt elmerülten Anna, meg- ragadva Jármy kezét jobbával, míg reszkett baljával a kocsi ajtaját igyekezett föltárni, de sikerületlenül.

— Annám egészen el vagy képedve! szolt Jármy, s a kocsi ajtaját gyorsan fölnyitá, An- na leugrott, Jármyt huzva maga után — s mint rémet látó gyermek borzalommal nézett a várfa lakra.

— Te titkolád, hogy Farkas Miklós meg- gyilkoltatott. Szolt a kedves leány egészen elhalványulva s minden tagjaiban reszkette, míg meg végre szívében tusakodó fájdalom göresös fuldokló zokogásba tört ki, majd bal- jával eltakarta szemét, míg remegő jobbá- val mintegy öntudatlanul mutatott a várfa lakra.

— Istenem! mi lelt? kérdé megijedve Mar- git, s leszkve a kocsiából göresösen ragadta meg Anna kezét.

— Farkas él, kedvesem, menjünk innen, te rémeket látsz itt, szolt feltűnő zavarral Jár- my, ki mint látszik Anna figyelem tárgyát észre vette.

— Ő él, szolt Anna, igen ő él, a hirben s az egekben, de itt a földön nincs többé! nézzétek a várfa lakon — a karokra feltűtött fe- jek közt a legnemesebb ifju halvány arczeit... Oh istenem! Oh istenem!

Az égő lángok fénye csilapolni kezdett s kelő homály takarta el az elvészett ifju halott arczeit, az általa oly forrón és titkon szere- tett hölgy szeméi elől.

E perczben a várfalon egy magas sötét alak bocsátkozott alá.

— Menjünk! menjünk, sikolta Margit, a várbeliek törnek ki.

Jármy fölsegíté a lányokat kocsijokra, s parancsolt a kocsisnak sebesen hajtani, míg maga lovára pattanva, pár fegyveresével hát-

ra maradt, szemmel tartani a leboesátkozó sefét alakot; azonban az bizonyosan észre- vette a lest, mert gyorsan visszavonult.

Még néhány perczig várt Jármy hasztala- nál. Ekkor megsarkantyuzta lovát, villámse- bessén a hölgyek után robogott.

Eltűnté után az alak csakhamar leboesát- kozott. Tóti Janku volt, ki ekkor indult ko- lozsvári útjára, s szerencsésen el is jutott Mathews Alexanderhez. Nem áll érdekünkben azon idők borzadalmainak e legalsó rétegit képviselőjét kísérni magános útjában, a mint sötét elhivatása felé halad. Még egy párszor fog felvillanni rémes emlékezte előadásunk sorain. Egy eszköz volt ő a nentelen indula- tok kezében, eb, mely a védtelent örömet szét- szaggatja.

Jármy beérvén a kocsit, lovát átadta lo- vásának, s a hölgyek előtt helyet foglala.

— Jármy! szolt Anna, erszényemben ne- hány darab arany van. Vedd magadhoz, s váltsd vissza vele kedves barátunk porait; ásass egy sirt a hősnék, s emelless egy osz- lopot, mely viraszkon hosszú álmai fölött.

— Kedves Annám! barátom véghagyomá- nya szerint is azt tenni kötelességem, tartsd meg erszényedet, az kedves anyád hagyománya.

Anna egészen átadta magát fájdalom- nak, s Margit is szinte ostromzott könnyeiben.

— Tisztelem fájdalomaitokat, szolt Jármy, de kedvesim, szoknotok kell e gyászos idők- hez, melyekben annyit ezeken mindenüket el- veszték, hogy tán inkább könnyezhetni az előkért, mint a holtakért. Nem olvastátok egy- kor, mit mond a böles Epikur: „A halál nem szerencsétlenség, mert mindenjő és rossz az ér- zésben van, a halál pedig az érzéstől való teljes megfosztás. Midőn mi vagyunk, akkor nincs a halál, mikor a halál van, akkor mi nem vagyunk; így a halál sem az élet sem a holtat nem érdekli, mert az előre nézve nincsen ő, s kire nézve van, az előre nem létezik. — Vi- gasztaljanak titeket is a böles szavai. Ki elhunyt, nem érez s nem szenved többé.

(Folytatás.)

ügyvezetők, községek és birtokosok közremunkálásával készített adatokat: hogy végre alig lehetett a hely színén készült első munkát alapvonalaira ismerni.

A hiba tehát itt is a rendszerben keresendő.

A tisztán burokratikusság eljárásán l az illető tisztviselő csak azt tekintés és tevék, mi által előjárók előtt buzgóbbaknak tünhetnek fel. Hiában magyarázza a birtokos, hogy ezen dűllőnek egy nevezete van, és egyenlő egy, vagy két osztálybeli földet foglal magában: az illető tisztviselőnek sok parcella szám kellett, hogy munkásnak láttassék, s ezért csinált—még a tagosított birtokokban is — egy tagon, — hol néhány számmal beérhető — 60 — 100 számot is. Hiában tették az illető községi bizottmányok a biztossal az osztályozásokat: a bizottmány híre és tudta nélkül hánytá vetette az íróasztalon a számokat. Ugyanezt tevék az inspectorok, és így tovább, a nélkül, hogy a helyszínén, — kivált a messzebb fekvő határokbán — lelkiismeretes vizsgálatokat tettek is volna.

Mennyi pénz, mennyi munkát kímélhetett volna meg hazánkban az álladalom, és mennyivel tökéletes munkát készíthetett volna már eddig, ha az adó behozatalának első éveiben, a könnyen kiszámítható és meghatározható hozzávetőleges valószínűs jövedelem után veti ki ideiglenesen az adót, oly eljárás szerint, mint p. Angliában készítik a jövedelmi adó kulesát; és e mellett azonnal oly intézkedéseket léptet életbe, melyeknél fogva a tagosítások létesíthetnek — egy lehetőleg egyszerűsített gyors eljárás szerint — az egész ország területén? S ekkor a birtokosságok által tett felmérések másolataiban, magok közti osztályozásában a határoknak, és a tagosítási telekterületekben oly becses és biztos adatokat nyert az állam, melyekből mind a catastrofik, mind a telekterüvi munkát — lehetőleg nagyobb tökélyre, költségköltségek és gyorsan — előállítható lett volna.

Az „Ausztria“ javaslata új kulesot keres, egy új roppant munkát akar előállítani, az igaz, elméletileg sokkal biztosabb és megfoghatóbb alapokon; de ha a kivétel az előbbi mód alkalmazatik, ismét költségös lesz, mely költség nagyobb részét a községek viselendik, és ha gyors akar lenni, tökéletlen leendő. Attól tartunk, hogyha a kivétel, az elhatározás ismét a vidéki viszonyokkal egészen ismeretlen, és csak a hivatali kötelekkel egyoldalt függésben levő egyének kezében leendő: úgy vajmi kevéssé fog azon szándékot cselel elérni, hogy a terhek aránylagosan azotassan szét.

„Ausztria“ tehát elakar térni a jövedelmi catastrofik, melynek készítése még VI. Károly alatt 1717-ben az első tartományokban megkezdett, a többi tartományokban 1817-ben elrendeltetett, és azóta annyi milliót elemésztett, s melyről nem csak itt, de Franciaországban lett tapasztalatok szerint is el lehet mondani, hogy hosszadalmas, költségös és — hosszadalmaságánál fogva — minden nagyobb államban egyenlenségekkel teljes, és így cigittevesztett munkát, mely még eddig kisebb államokban — mint Dánia, Würtemberg, Hannovera, Szászország, Toscanában stb. lehetett — kevéssé hiánnyal alkalmazva; és kivan menni az értékatasterre, mely többek közt Bajorországban és Nassauban képezi az adó-kulesot; könnyűnek, gyorsan kivihetőnek állítja, és hiszi, hogy az egyenlenségeket lehetőleg eltávolíthatja.

Megengedjük, hogy annyiban előnyösebb és biztosabb alap, mert miután az eladási árakat veszi alapul, ezen alap sokkal kevéssé önkényt és hibát enged meg, mint a tiszta jövedelem elméleti kiszámítása.

De e megállapodási vélemény nincs árnyoldalak nélkül.

(Folytatjuk.)

X Déva, január 5. 1860. — A magyar nemzeti irodalom országsszerte megünnepelt nagy férfiak, Kazinczy Ferencnek évszázados ünnepét, az egykori nagy Hunyad vármegyének több pontján, habár magán körben, a magyar nemzeti irodalom lelkes pártól ez országos ünnep méltóságához méltólag ünnepelt. Örömteljes érzettel sietek ez okból nyilvánítani, miszerint Erdély azon egyia legkedvesebb érdekteljes pontja az, melyet tisztelt s országsszerte ünnepelt írónk életben többször meglátogatott, az akkoron Hunyad megyében élt, s a magyar nemzeti irodalom pártolásaért általa megkülönböztetett tudományos férfiak körében, a mint ezt eléggé igazolja azon időtáiban Tordas helységében élt tudós magyar lelkész Sipos Pálhoz 1796-tól 1816-ig intézett, később Lipcsében 1846-ban Grunow által nyomtatásban is kiadott levelezése; melyek egyikében különösen kiemelni, az akkoron Bábolán élt, s a magyar irodalmat kedvelt báró Nalaczi. Nem egyszer töltött ő több örömteljes napokat itt e nagy megye területén, midőn többször s hosszabb időt mulatást említt Sipos Pálhoz intézett levelezéseinek kívül, még megöröklte azáltal is, hogy becses költeményei egyikében a nagy Hunyadnak egykori őt lakát, „Vajda Hunyadvárát“ Vajda-Hunyad című költeményében itt mulatása emlékeül megénekelte. — Méltó és nagy, de többszörözött hálátisztelet kétélezi tehát a nagy Hunyad megye lelkes fiait, e nagy férfinak születése évszázados emléke megünnepelésére; mi Déván azáltal ünnepeltetett meg, hogy a nagy férfinak örökzöld koszorúval ékített, megénekelt egyik lelkes fia, képméni Várdy Ádám által, a dévai nemes casinónak alkalomszerű hálatiszteletet kifejező szavak mellett átadott ajándékozott élet nagyságú arcképe, a casinó képes termében, több jeles magyar írónk arcképei közepette, azok kiegészítő díszre s éke gyanánt behelyeztetett. B. N. J.

X Ujdonságok.

— A magas helytartóság közelebről arra szólít föl a helybeli kereskedelmi és iparkamarát, hogy az új ipartörvény értelmében készítsen tervet, a mely szerint alakuljanak a céhek helyébe lépendő ipartársulatok, s jelölje ki egyfelől az ipar-ágakat, a melyek egy társulathoz jöhetnek; másfelől a kerület, a mely a vidéki iparosokat egyesítse. A tanácskosok nagy lelkesen fogadják a kamara egyszersmind gondoskodott róla, hogy az új ipartörvényt a céhek mielőbb megismerhesék s a teendő határozatokról mielőbb tanácskozhassanak.

— Tóth Soma a múlt héten elhagyá városunkat, miután a pesti nemzeti színház igazgatóságától nem nyerhette engedélyt a tovább itt mulatására. Tanítványainak száma túlhaladta a kétszázat; s a kedvelt palotás és szerint a farsang folytán nagy számu résztvevőkre fog találni. Ahoz is van remény, hogy Tóth Soma még e vigalmi szak alatt visszajő s néhány tánczvizgalmat rendez.

— „Itt a farsang“ jelenti a városi nevezetesebb utcák szegleteire kiraggatott hirdetés. Ebben a városi redout hasznóbérleje Ajtai László programját közli az általa ez időnyre rendezetű célba vett 11 rendbeli bérleti álarozos bálóknak, melyeket a vidéki közönség értesítése végett lapunkba beiktatni, nem tartjuk feleslegesnek. — A napok, melyeken álarozos bérleti bálók lesznek, következők: Január 19. 26. 29. Február 2. 5. 9. 12. 14. 16. 19. 21. Bérletjegyeket 7 új forintjával váltani lehet, Medgyesi és Tóth, Merza testvérek, Kovács János, Schütz Károly, Sallai István, kereskedésükben, Ulrich czukrázatában jan. 19-keig. A konyhai felügyelettel, jó ízű ételek készítéséről elhírült Újvári Cz. János van megbízva. A zenét Salamon János vezényli, ki a farsangi alkalmakra több jeles zenedarabokat tanult be. — Az új hasznóbérle, közérzésének már az új hasznóbérle időben is többször adta tanujelét; például: a Kazinczy innepélyre, a Muzeum kinyitása innepélyére is, di követelés nélkül engedte át a redout-termet, ezen kívül ő maga újból felajánlotta a január 15-iki napot, egy a Muzeum alapítóje növelésére tartandó álarozos bálra, díjkövetelés nélkül; a hasznóbérle eljárását követte Salamon János zenevezető, ki ugyan e célra jelesen szerkesztett zenekarával di nélkül zenél. Hasznóbérle ezen kívül, a farsangi napok végén, febr. 20-áni estvének fele jövedelmét újból felajánlotta a k. monostor utcából a Muzeum felé nyitandó új utca székei némi fedezésére. Mi őszintén óhajtuk, hogy a honfias érzésű hasznóbérle is részesíttessék a közönség oly pártfogásában, mint a mily lelkesedéssel sietett ő osztozhadni azon szerencsében, hogy nemzetisége szellemi érdekeit képviselt gyűlések körül szolgálatot tessen.

— A közelebbi napokban, Gerend-Keresztúron egy családya, kinek földművesi foglalatossága miatt hazulról kevés perczekre távoznia kellett, — dolgai eligazítása után haza térve, gyermekeit a ház előtt játszva, nejtét pedig a szobában a reá szakadt padlázat alatt halva találta. Oka e szomorító eseménynek a gazda oktalanságában rejlett, ki nyári termékeit egy csomóra halmozva a hiuba szokta felrakni. — A szoba padlása túlságosan lévén terhelve gabonával, az éppen akkor szakadt le, midőn a gondos házúzó a szobát tisztogatta.

— A kékesi év reform. egyház gondnoka Kocsis András beküldte szerkesztőségünkhez azoknak névsorát, kik az itteni egyházat áldozataikkal megmentek attól hogy elhagyottá ne váljon. Érdekes közleményéből kitűnik, hogy a K. Közlöny 120-iki számában leirt eredményeket e kis protestáns megye 21 felszabadult és 4 curialista, s így összesen 24 közsorú egyén buzgalmanak s vallásos lelkesedésének köszönheti, kik az adakozásból összegyűlt 903 váltó forintnyi alappal kezdék meg az építést, de magokat pénz és gabonában ezerekre menő részben huzamosb időn át beszolgáltatandó öszveggel rótták meg. A levélből kitűnik, hogy ezen kis egyház lelkesze, megakartott szénája s gabonája arát mind oda előlegezi az egyház szükségére utalagos megtérítés reményében. Mely szép lelkesedés oly szerény kis egyházmegyében, mely képes volt 24 család imahelyéül egy új kötemplomot elővárazsolni. A fennemlített összevet, mely az építés alapját tette, a vidéki értelmesség adakozta, vallás és nemzetkülönbség nélkül, mindjárt a névsorokat elején egyik kath. főúr gr. Haller Ferencz nevet látjuk, ki 12 fr. 30 krt. adakozott. Lőrinczi József 25 fr. Balog Sándor 12 fr. 30 krt. iskolatantót Fehér István ugyanannyit. Némethi Sándor 50 forintot, Székely István 100 forintot mind váltóban, s többen 1, 2, 5, forintokat váltóban; kiknek részletes névsora az egyházmegye anyakönyvébe beiktatott.

Nemzeti esemény. — Szombatjan január 7-én Follinusné jutalomdíjakat, „A tündérújjak“, szimzu 5 felvonásban, Scribe és Legouvé után fordította Feleki Follinusné dícséretet érdemlő jó ízlésű választásáért, mert „A tündérújjak“ Scribe egyik legkerültebb darabjai közül; végig eleven érdekes szeniozás, finom kedély s jó alapirány jellemzik e darabot. Az előadás is a legjobbakkal közöl való. Follinusné (Helen), Pollakovicsné (Menneville marquisné), Paulai (Tristán) s Komáromi (Kerbrand Richard) kitűnőleg játsztak, ámbár Komáromi az utolsó jelenetnél kissé túlzott, a mennyiben itt már e szerep némi méltóságot követel, hogy Bertha szerelmét igazolhassa. A darab teljes sikerének az ártott, hogy Bodorfi rosszul maszkírozta magát, arcának ifjusága unokaöccsével versenyzett, mozdulataiban sem volt semmi öreges, sem öltözködésében, úgy hogy a közönség a legfelsőbb mértékkel képzeltével sem tehette át magát azon illúzióba, hogy e fiatal rózsapiros arcú nőben Lesneven (Gyula) anyját, vagy Bertha (Pataki Róza) nagyanyját képzelhesse. Felesleges tán mondanunk, hogy a színésznő egyik fő kötelessége ez átalakításban szerepének jellemét kifejezni. A jutalmazott nő mint közönségnek kedvence többször kibívhasson koszorúkkal, virágcsokrokkal s vers-esővel megtiszteltetésben részesült, mit úgy szorgalma, mint szép tehetsége által méltán kiérdemel. Közönség szép számmal volt, s jól fogadta a darabot.

Vasárnap jun. 8-án közkíválatra „Eljegyzés lámpány-nél“, dalos játék Offenbachtól, fordítva Havi és Paulay által, mit megelőzték „Szamártej“ egy felvonásos vígjáték.

Hétfőn jan. 9-én „Gauthier Margit“ban a kolozsvári közönség kedvence Priele Cornelia lépett fel mint vendég, művészetének egész bájjával adva a czimszeret. Paulay Armánd szerepét hasonlóan szép fellejjással adta. A vendég művésznő hosszasan éljeneztetett, s igen sokszor kihivatott a nagyszámu közönség által.

Kedden 10-én „Nabugodonozor“ opera Verditől. Ferenczi Iza (Abigail) most is szépen játszott s hatással énekelt. A czimszeret Bodorfi, Ismael Follinus, Zachariást Baráti, Fennat Schinek József személyesíték. Ferenczi I. és Bodorfi többszöri kihívásban részesültek. Szép közönség.

Politikai hírek.

— Azon színtelen beszéd, melylyel Napoleon császár az újévkor tisztelgő diplomatiai kart üdvözlé, elég gyorsan nyert határozottabb életpirt a gróf Walewskzi lemondása által, mely a mint f. hó 5-én a „Moniteur“ jelenti, — a császár által el lön fogadva s helyébe Thouvenel kinevezve, a kinek Stambulból megérkezte ideiglenesen Baroche veszi át a külügyi tárczát. — A grófnak elbocsátása megbecsülhetlen próbaköveül szolgálhat a helyzet helyes ismeretére s méltánylására — legalább azokra nézve, a kik nem képesek a magas politika színfalai mögé bepillantani. E kabinet-válás azt ugyan nem bizonyítja, hogy a nagy „hallgatag“ férfi tervein általa-

kulás ment volna véghez; de nyújthat mégis vezérfonalat az ő sajátképp végcéljainak földerítésére. A császár mint látszik előttnék érzi az időt valódi terveinek erélyes vitelére, a miknek bizonyos időpontig benső meghittje, gróf Walewskzi, a legalkalmasabb conservatív palástul szolgált, — s éppen most a congressus előestéjén kelle szükségké a palástnak fölrövetetni, hogy a császári politikának kétségint játszása miatt ne legyenek tovább is zavarban mindazok, a kiknek rokonszenve sötégyértése nélkül elvégre maga a császár is legyőzhetetlen zavarba jöhetett. Angliával mint tudjuk megszilárdult a szövetség; az olaszok szívében újból a régi szent helyet kezdi a már-már gyűlölségökbe esett kegyur elfoglalni, mióta a híres rópiratban a francia kormány titkos politikájának programját sejtik, s mióta ezen sejtelmőkben annál inkább meg kelle erősödniök, minthogy Walewskzi a kabineti tanácsban nem bír ama rópirat megtagadását kieszközölni. A jövő fátyla mögé nem pillanthatunk, elég most kiemelnünk azon jelentőséget, melylyel a Walewskzi elbocsátása egy ily válságos órában már a jelenre lehet. Az pedig úgy látszik nem kevesebb mint: a császárnak szakitása a villafrankában előkészített s Zürichben legalább részleg szentesített restauratói politikával — oly szakitás, a melynek annál teljesebbnek, határozottabbnak kell lenni, minthogy az egy oly hallgatag ügyes államférfira nézt is, mint a gróf minden idők és körülmények közt vala, a további hivatalban maradási lehetetlenné tévé — oly szakitás végre, mely a Lagueronniere-féle iratban ajánlt megoldásnak hivatalos programmul elismerését sejteti, s ezáltal a congressusnak valóban határozatlan időre lett vagy leendő — elhalasztásával fenyeget.

Közelebbi hírek Persigny grófot, mint a rópirat eszméinek főtámogatóját, jelölték Walewskzi utódul, s hogy helyette mégis a keleti bonyodalmakban oly sok ügyességgel gázoló Thouvenel nevezetett ki külügyminiszterre, jelöltek tekintik annak, hogy a császár a maga eszméinek ezáltal főleg diplomatiai simaság s ügyesség által hisz és remél érvényre szerezhetni.

— Az alkudozások a francia kormány olaszországi programját illetőleg még mindig folyamatban vannak. A közvélemény egész Franciaországban a kormány programja mellett nyilatkozik. Az utramontan lapok csak nagyon csekély töredék véleményét viszhangozzák, melyet a francia kormány el nem fogadhat, a nélkül hogy az egész nemzeti érzület ellen háborút ne kezdjen. Nevezetes e tárgyban a belsi „Wand.“ következő meggyőző közleménye: „Az igazgatóság, melyet a sokat emlegetett rópirat előidézett, még folyvást tart. A parisi szabadelvű lapok közül legnagyobb diadalt ül e felett az „Opinion nationale.“ Egy rövid visszapiantás e lap eredetere s állására ezt megmagyarázza, sőt igazolja. E lap egyetlen politikai lap, mely a császári kormány alatt alapított: a többiek már régebb idő óta léteznek, bár ha más czim alatt. Gerout, a lap szerkesztője, ezen kiváltságoltatást egységyedül Napoleon herczeg beavatkozásának köszönheti, kinek közlései azon állapotba helyezték, hogy a dolgok jelen állapotát előre megmondhatta. Gerout mintegy évtel előzött a „Presse“ főszerkesztője volt, akkor a Palais Royal közönyöl tekintetű, és először fűtta meg a trombitát Ausztria ellen 1858. novemberben, s még emlékeztethet, hogy Gerout cikke már akkor figyelmet gerjesztett a következő jelentékeny szavai miatt: „Mi nem szeretjük a háborút, s mi reméljük, hogy az egykor elenyészendik a föld színéről, de egyet még látni szeretnénk — az Ausztria elleni háborút.“ Gerout most dicsekszik ezen cikkével, egyszersmind emlékeztet, hogy az „Opinion nationale“ a múlt év nov. 3 kán egészen azt javasolta a római kérdés megoldására, mint a rópirat javasolt, s hozzá teszi: „Mi meg vagyunk róla győződve, hogy a rópirat a császári politika programja. Azt akarjuk-e ezzel mondani, hogy azon politika hajthatlan, hogy az semmi módosítást, semmi halasztást, semmi visszavonulást nem fog szenvedni? Annymra nem vagyunk. A congressus közbejövő esetei, a hatalmak maguktartása, az olaszországi események annak egyik vagy másik részét módosíthatják, de előttnék annyi szilárdan áll, hogy a pápa Romagnát nem fogja visszakapni, hogy hatalma az Apennineken innét is jelentékenyül megerősöbbitik. Ez horoscopunk. Mi bizalommal várjuk az eseményeket.“ Ez Napoleon hg. horoscopia is, — zárja be a „W.“ — ki derültebb, mint valaha.

— London, január 5. A „Times“ egy cikket hoz, mely szerint Anglia rosznál oly szerződést, melyből reá az olaszügy szabályozását illetőleg Franciaországgal közös cselekvés kötelezettsége hárulna. — A „Times“ szerint két nagy és több másodrangu hatalom nem akar követeket küldeni a congressusba. A „Times“ azt tanácsolja Európának, mondjon le a congressusról.

— Modena, dec. 27. Hogy Közép-Olaszországnak Szárdinávali összeolvastása lehetőleg „bevegzett tény“ gyanánt terjesztethessék a congressus elé, bejegyzés“ végett, — Farini következő rendeletet adott ki:

„II. Victor Emanuel király ő felségének uralkodása alatt, Modena s Parma tartományok dictatora s Romagna kormányzója, a nov. 30-iki rendelet megtekintése után, mely által a romagnai, modenai s parmai tartományok elkülönített kormányai s illető központi igazgatóságai megszüntetnek s Modenában egyetlen kormány alakított, oly célból, hogy minden oly nemű hivatalos elnevezés, mely az eltörtölt területi fölözásokra emlékeztetne, kikerültessek, rendeli: Jan. 1-től fogva, s mig ezen tartományok igazgatása a király ő felségétől valódi függés alá helyeztetnek, ezen kormány az „emiljai királyi tartományok kormányá“nak nevet viselendő.“

Florenz, dec. 25. A „Times“ levelezője szerint itt az evangelicus mozgalom naponkint nagyobb jelentőséget nyer: 200, 300, 500, sőt 1000 olasz is gyűl össze vasárnap esteken, egy kis teremben, mely kápolnánál szolgál nekik. Az új község nagyobb helyiséget óhaj; már legalább 300 urvacsoval-él-élőt számít. Azok közt, kik a gyűléshelyre járólunk, gyakran mintegy 30 katolicus papot is láthatni, szokásos öltözetükben. A község legjelesebb lelkesze a nápolyi Muzavella, ki egykor a piemonti valdensisekkel állott összeköttetésben, azonban később azoktól elvált s Turin, s Genuában egy különös felekezetet alapított, Societa evangelica név alatt. A községben legelőkelőbb rangu egyén Tuicciardini Péter gróf Florenzbeli, ugyanaz, ki több évek előtt fogságos s száműzést

szenvetett, mivel házában titokban, néhány barátjával együtt a bibliát olvasta. A mozgalom éppen nem szorítokzik csupán a fővárosra; mindenütt egész Toskánában, s még inkább Romagnában bibliák stb. terjesztetnek el, s az emberek azok olvasására ösztönözöttek.

Garibaldi dec. 27-én Milanoból Turinba érkezett. Mihelyest megérkezése köz tudomásra jutott, a nemzetőrség tisztjei nagy néptömeg kíséretében szállása elé mentek, s öt hangos éljenekkel üdvözölték. „Az olaszoknak” — mondá főleletében Garibaldi — „nem szabad letenni a fegyvert mindaddig, míg egyetlen idegen fertőzött ezen szent földet, mely a miénk, s melyet Isten az olaszok számára teremtett.”

Konstantinápoly, dec. 24. A lelért Kiprisli-Mehemed pasa helyébe Mehemed-Rusdi pasa a tanúmatanás eddigi elnöke nevezett ki nagy vezérre.

A „Hamb. Börzenhalle” rendesen jöletésült bécsi levelezője a szerb eseményekről így ír: Tudva van, hogy a multévi szerbiai forradalom s az annak következtében ott beállott dynastiai változás egészen orosz befolyások műve volt. Ezenkívül Milos fejedelem eléggé ismeretes, mint az orosz politika vak eszköze; s ezért éppen nem lehet meg, ha viszsza helyeztetése után egy évvel már ismét nyíltan napfényre lép a porta elleni eddig elrejtett játék. Szerbiában a dolgok, úgy látszik végtelenségig jutottak; alig hihető, hogy még sok hónap teljék el, a nélkül, hogy ott be ne álljon ama retentő katastropha, melynek végcélja nem lehet egyéb, mint a porta suzerain hatalma alól teljes emancipatio. Bécsben nem létezhetik kétség az iránt, hogy minő rendeltetésük lehet a szerb kormány által Lüttichben eszközölt nagy fegyvermegrendeléseknek, s a szerb néphadak nagy tevékenységgel folytatott szervezésének. Azon belgrádi urak, kik szerb államkormányt vezetik, a dolgokat már eléggé megértéknek tartják, mivel az apró csatározások, mikkel az ily vállalatok rendesen be szoktak vezetni, a porta ellen már megkezdettek s teljes folyamatban vannak. Egyedül a porta barátjainak köszönhető, hogy Belgrád nem lett már véres események színhelyévé, mivel a szerb kormány emancipatói politikája oly csapást készített elő, mely, ha a belgrádi török fellegvár parancsnokának óvatosságot magartatása által meg nem hiúsítatik, a portára nézve csatlakozhatatlanul igen kellemetlen következményeket vont volna maga után. Míóta azonban a török erőfeszítés meglepése iránti terv megkísült, a szerb kormány saját dicsvágya számára más tért ügykezett megnyitni, s azt mit erőszakos uton nem lehetett keresztül vinni, jelenleg diplomatiái csellfogások által akar-

ják kieszközölni. Ezen helyzetben, úgy látszik, leginkább gyönyörködik Oroszország belgrádi képviselője, Milosevic ezredes. Egyébiránt bizonyos, hogy az angol consul, Fonblanque hozzá méltó ellenfél. Feltűnő körülmény gyanánt kell kiemelni, hogy Franciaország belgrádi képviselője már huzamosabb idő óta felhatalmazottnak látszik lenni arra, hogy a szerb ügyekben mindig porosz tisztársával gözösen lépjen föl. A mi különösen Ausztriát illeti, állíthatni hisszük, hogy az Szerbiára vonatkozólag most is ugyanazon politikát követi, melyet sohasem tagadt meg, midőn a török birodalom épsége forgott kérdésben.

A spanyol hadsereg megkezdte a támadást s Castillejos ellen nyomult. Az ellenség igen jelentékeny száma macskul védte az átmenetelt. A mórak Prim hadosztálya és Zabala hadtestének néhány zászlóaljai által megverettek. A hadsereg véglegesen hadállást foglalt Castillejos magaslatain. A hercegő-huszárok az ellenségre rohantak és egy zászlót elfoglaltak. A mórak veszteségét 1500 emberre teszik; a spanyolok 500 embert veszítettek.

A „Moniteur de l'Armée” a mórak harcsmódját következőleg írja le: „Ők sziklák mögé bujnak, hosszú purkáikkal (cspingarda) a fej felé czéloznak, és biztosan lönek. Összezsapás alkalmával a yatagannal küzdenek, vagy ha ezzel nem birnak, fogaikkal s körmeikkel; soha meg nem adják magukat, s minél kevesebb foglyot igyekeznek ejteni. Ütközet folyama alatt s annak bevégeztével a golyókat összegyűjtik, s azokat a spanyolok ellen felhasználják, ha azok fegyvereikben alkalmazhatók; a nagy golyókat elteszik, akkor felhasználandók, ha majd ágyúik lesznek. Eleinte a vetgolyókat is felszedték, hanem ezért drágán lakoltak. E lövegnemet nem ismerték, azonban mióta sajnosan tapasztalták, hogy azok szét szoktak pattanni, azóta fel nem szedik. Támadási módjuk általában következő: Egy, mintegy 3—400 emberből álló csapat három vonalban nyomul előre. Az első vonal a sziklák, és fák védelme alatt csatárlánczat képez, a második fegyver nélkül a halottakat és sebesülteket szedi fel, fegyvereiket ragadja s pótolja őket, és a harmadik a tartalékok képi.

Ujabbak. — A francia politika új fordulata s a napoleoni eszmék nyílt fellépése kötségtelennek látszik. Minden nap újabb jelet mutatja, hogy Franciaország és Anglia közt szorosabb közeledés jött létre, mint volt valaha, mind a congressust, mind általában az olasz kérdést tárgyzó nézetekben. A két nyugati hatalom látván, felhagyni látszik azon eszmével,

hogy európai békebiróság útján iparkodják kiegyeztetni az olasz fejedelmek és népek jogait, s jelenleg már azon iparkodnának, hogy az általuk követendő politikára nézve egymással közvetlenül értenek egyet. Cowley lordnak Londonba utazása hírszerint egyenesen e célból történt volna, és az egyezkedés alapvonalai már meg is volnának már állapítva. Egy felső-olaszországi királyi szervezése a piemonti király uralkodása alatt lenne jelenleg a hihetőbb kombináció, azon engedmények folytán, melyeket Anglia a suez csatorna átvezetése tárgyában állítólag tett, — ezen kívül azon területi nagybővítés folytán, melyet Franciaország Savoya és a nizsai grófság átengedésével nyerne.

Londonból jan. 7-kén távirják: „A „Mornig Post” a congressus összehívását valószínűtlennek nyilvánítja. Franciaország és Anglia közt semmi szerződés nem létezik; egyébiránt az angol kabinet ragaszkodik azon nézethez, hogy Közép-Olaszország önkonzultálása, az osztrák-francia beavatkozás kizárásával, az ottani lakosságra bízandó.”

Ausztria mint írják, czél szerűnek látja politikájának más fordulatot adni, mint a minőt a villafrancai nap óta vett vala? Szeme most ismét Poroszország felé fordult, mivel a borszlói találkozás óta ezen hatalom és Oroszország közt teljes egyetértés látszik uralkodni, és Ausztria — Poroszországgal kibékülve — egyszersmind Oroszországgal is jobb lábra jutna. Károlyi Alajos grófnak porosz követé kinevezetése ide mutatna. A porosz sájtó nem látszik kedvezően fogadni e közeledési kísérletet. Megalakul-e, nem-e az új hármass frigy, nem tudni; annyi való, hogy a kormányok melyen érzeni kezdték szükségét a szoros szövetségnek az európai jelen helyzetben, mely annyira ingattaggá vált. A két nyugati hatalom közt, mint látjuk, végleges megállapodás jött létre a legdöntőbb irányban; a többi hatalmak ehez járulása vagy ellenkező irányban indulása bevérandó.

Egy távirati sürgöny Párisból jan. 4-ről annyit jelent, hogy az ottani börzén azon hir keringett, miszerint Angol-, Francia-, Oroszország és Szardínia egy jegyzőkönyvet írtak volna alá, az olasz ügy rendezése végett. A congressus helyett hát egy négyes szövetség volna kilátásban. Az újv, új dolgok, új fejlemények érdekes korszakával kecsegtet.

Bécsi börze. Jan. 7-kén: Nemzeti kölesön 79.50. pft. — Metalliques 5 pcentes 73. — Urbéri papírok: magyar 73.25. erdélyi 70.75. Bankrészevény 896. Korona 17.15. Cs.k. arany 5.92. Ezüst 24.25.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(845)
28095 1859.
3790.

Hirdetmény.

A magas belügyminiszterium 1859 december 14-kén 27993 szám alatt kelt leirata által az alább megnevezett himlőoltó orvosoknak következő oltási díjakat rendelt: az 1858-dik évben véghezvitt védhimlőoltás körül tett érdemteljes szolgálataukért, s még pedig: a seborvosoknak: Kathonay Istvánnak Marosvásárhelyt, Bláha Józsefnek Tordán, és Schochet Károlynak Károlyfehérvárt a nagyobb díjt 60 forintjával, — továbbá a seborvosoknak: Lukvöld Józsefnek Szász-Régenben, Bogner Józsefnek Freken, és Máthé Jánosnak Bánly Hunyadon a kisebb díjt 40 forintjával o. p. — A járási seborvosok: Graef Ferencz Erdő-szt. Györgyön, Kolbauer Ferencz Tasnádon, Bojtha József Kolozsvárt, és Kauppe Ferencz Csik-Somlyón az ezen munkában kitüntetett szorgalmukért méltányosan megdicsértetnek. Mi is köz tudomásra hozatik N.-Szeben január 2-kán 1860.

Az erdélyi cs. kir. helytartóságtól.

NEM HIVATALOS.

(834)

Wertheim F. és Wiese urak

tűzvéss és betörés ellen biz'os szekrényeiknek cs. k. szabadalommal ellátott első gyárába Bécsben. Lajbach, 8. december 1859.

Folyó hó 1-sőjén erős ablaki vasrostélyok kifizetése után irodamba tolvajok hatoltak be, a kik megkísérték vaseszközökkel feltörni az önöktől 1857-ben vett szekrényt. E szekrényben készpénz és jelentékeny értékű papírok voltak elzárva, s csak az önöktől vett szekrény derék szerkezetének köszönhetően, hogy a merénylet nem sikerült, s az abban levő vagyon megmentetett.

Az önök gyártmányának hasznossága, ilyen példák felmutatása mellett, nem szorult további ajánlatra. Tisztelettel vagyok

Gregorits József,
szállítmányozási és bizottmányi ügynök.

(827)

Alólirt tisztelettel tudatja, hogy

urbéri kármentesítési kötvényeket

500 frtig 1% val, 500 frton felül 5000 frtig 3/4 %, 5000 frton felüli összegeket pedig 1/2 %-val, kamatok megtérítésével a bécsi börze napi árkeletén alól bevált. Ezenkívül mindennemű állampapírokat, börze képes magán kötvényeket, ipar s vasuti részvényeket, sorsjegyeket, külhoni pénzeket, továbbá aranyat s ezüstöt a legutányosabb napi árfolyam s erint elad és veszen.

A postai öszveköltetés oly biztos lévén, hogy a szállításnál semmi veszélytől nem tartatni, ajánlja az alólirt ennek használatát azon biztosítással, hogy a posta útján beküldendő kötvényeknek árát, a visszafordulandó postával a legönatosabban kézhez juttatja, csak kéri ilyen esetekben a cím, lak és utóposta hibátlan feljegyzését.

Debreczen, december hóban 1859.

É. Kiss Zsigmond,
váltó irodája Debreczenben a főlelen Schafferház
2140 szám alatt.

(839)

Eladó gyümölcsös.

A Házsongárba két fertály gyümölcsös örök áron eladó. Értekezhetni ez iránt a tulajdonossal, belső-farkasutca 57. szám alatt.

(844)

Eladó zongora.

Egy legújabb alaku hét oktavás díofa zongora eladó. Bövebben értekezhetni a Tudakozó-intézetbe.

(842)

Haszonbéri hirdetmény.

Iktári gróf Bethlen Domokos ur bögözi jószága helyben lévő terjedelmes szántókkal, kaszálókkal, a küküllő vizén lévő négykövű lisztelő malommal, s ezen fő jószágához tartozó több helyiségekben lévő birtokrészekkel, és fogadóval jövő mártius hóban több évekre haszonbérbe adandó.

Ugyan gróf Bethlen Domokos ur Csik-Székbén Szent Király, Csátószeg, és Szent-Simon helyiségekben lévő birtokai, szántókkal, kaszálókkal, és az Ott vizén lévő négykövű lisztelő malommal együtt, jövő április haván kezdve több évekre haszonbérbe adandó. Mindkét haszonbérlet iránt utasítást adnak Sz.-Udvarhelyen Sándor Ignác, M.-Vásárhelyt Jakab János ügyvéd urak.

(843)

Ajánlkozás.

Alólirt a t. cz. birtokos urakkal tudatja, miszerint az urbéri kárpótlás dolgába száz conv. forinttól számítandó tizenöt conv. krajczár jutalomért a fináncz directionál a kárpótlási töké, és kamatoknak, a küldendő törvényes felhatalmazások mellett leendő kirendelésére a szükséges lépéseket megteszi, s a kirendelt tökéket és kamatokat a hová kívántatik a diligencia által pontosan elküldi.

Az alólirtohoz czimzett bérmentes levelek Nagy-Szebenbe a nagy piaczon lévő 326. számú házhoz utasítandók.

Kovács Lőrincz.

adószámitó a Szebenbe székelő fő fináncz directionak adó osztálya mellett.

(782)

Az általános kedvelt s orvosilag sikerrel elismert Steier fűnedv mell betegeknek.

Mindig friss minőségben kapható: Kolozsvárt Kozák Eduárd, Szebenben: Zöhner J. F. Brásóban: Hoffman J., Segesvárt: Misselbacher G. W., Beszterczén: Kolp Fr. és társa, Maros-Vásárhelyt: Fogarasi D., Déesen: Szathmári P. uraknál.

Egy üveg ára 50 kr ezüstben, vagy 87 kr uj pénzben.

(841)

Hirdetés.

Az óvári kis-piaczon lévő 252-dik számú telek örökáron eladó. Értekezhetni ott helyben.

(836)

A kolozsvári kiválts. kereskedői t. rsulat tanácsában a két elemi osztály tanítójának állomása megürrült. — Az alkalmazandó a földrajzból, szám- és magyar nyelvtan- s helyes írásból minden ünnep- és vasárnapon egy-egy órát köteles adni. Évi fizetése 157 ft 50 kr uj pénzben. A ki vállalkozni hajlandó, bizonyítványait (az erkölcsiségire vona közök mulhatlan szükségessé) mutassa be tanodai felügyelő A k o n t z János urnál akár a monostor-utcai szögleten levő kereskedésében, akár külső-monostor-utcai saját házában.

(838)

A tekei tized tárgyalán báró Györfi Pál által a mai napra hirdetményezett birtokossági gyűlésen az illető birtokosok közül csak néhányan jelenvén meg, a miatt ez ügy kellőleg nem tárgyalhatott. Mi után azonban, minden tekei tized birtokos egyiránt illető igen lényeges kérdések volnának elhatározandók, azon néhány megjelentek a jövő 1860-dik év márczius utoljájáig terjedő bejuttatási időhataladékat kérték. Ennek következtében ezennel felszólíttatnak nemcsak a Vas, hanem a Torma részeniek is, tehát minden tekei tized birtokosok és tulajdonosok, hogy az ezennel meghatározott, és a jövő 1860-dik év január 28-án M.-Vásárhelyt, az „Arany kereszt”-nél tartandó újabb gyűlésen személyesen, vagy megb. zottjaikkal által e tárgyra vonatkozó adataikkal sziveskedjenek megjelenni.

M.-Vásárhelyt, dec. 12. 1859.

APOR GYULA,

mint a gyűlés által megbízott.

(837)

Hirdetés.

Torda-járárásban kebelzett Egerbegy he'ységében levő bel-birtokosok a „tagos tás és tulajdon birtokuk szabad használatasok iránti egyezkedés és rendelkezés végett az ezen 1860-ik év jan. 24-ik napját tűzöki.” Ennélfogva minden azon helység határában szabad birtokkal bíró birtokos urak a kitűzött időre Egerbegyre, akár személyesen megjelenni, akár felhatalmazó levéllel ellátva személyeseket elküldeni tisztelettel fölkértem.

Egerbegy tanácsától.

(840)

Legelő kiadás.

Gróf Pejacsevich Márk or m.-szilvási jószágában egy hodáj a folyó évre legelőnek kiadó. Értekezhetni Kolozsvárt Múzeum-utca, 347 sz. alatt, Lemeter Károly jószág-igazgatónál.